

Needs Assessment of Safety School Management under the Primary Educational Service Area Office

Apiwat Buajareon^{1*} Chanchai Wongsirasawat² and Orasa Charoontham²

¹ Department of Educational Administration Innovation, Faculty of Education, Valaya Alongkorn Rajabhat University under Royal Patronage, Pathum Thani Province, Thailand

² Faculty of Education, Valaya Alongkorn Rajabhat University under Royal Patronage, Pathum Thani Province, Thailand

* Corresponding author. E-mail: Apiwat052524@gmail.com

ABSTRACT

This article aimed to study (1) the current condition and the desired conditions of safety school management under the Primary Education Service Area Office, and (2) the needs assessment of safety school management under the Primary Education Service Area Office. The sample was Survey Research. The sample group consists of 400 teachers from schools under Primary Education Service Area Office. The sample using a multi-stage sampling method. The instrument used in the research was a questionnaire of Safety School Management under the Primary Educational Service Area Office. The statistics used to analyze data comprised percentage, mean, standard deviation and PNI modified index. The research results were found that: 1) The current condition of safety school management under the Primary Education Service Area Office as a whole at low level and the desired conditions of safety school management under the Primary Education Service Area Office as a whole at highest level. 2) The needs assessment of safety school management under the Primary Education Service Area Office were ranked as follows: (1) suppression, (2) prevention, and (3) cultivation respectively.

Keywords: Managing Safe Educational Institutions, Needs Assessment, Suppression

ความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาปลอดภัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

อภิวัชร บัวเจริญ^{1*} ขาญชัย วงศ์สิริสวัสดิ์² และ อรสา จรุงธรรม²

¹ สาขาวิชาวัตกรรมการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี ประเทศไทย

² คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี ประเทศไทย

* Corresponding author. E-mail: Apiwat052524@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาปลอดภัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และ (2) ความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาปลอดภัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 400 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามการบริหารสถานศึกษาปลอดภัยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น โดยดัชนีลำดับความสำคัญ (PNI modified) ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการบริหารสถานศึกษาปลอดภัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับน้อย และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาปลอดภัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และ 2) ความต้องการจำเป็นการบริหารสถานศึกษาปลอดภัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เรียงตามลำดับ ดังนี้ (1) การปราบปราม (2) การป้องกัน และ (3) การปลูกฝัง ตามลำดับ

คำสำคัญ: การบริหารสถานศึกษาปลอดภัย, ความต้องการจำเป็น, การปราบปราม

© 2025 JSSP: Journal of Social Science Panyapat

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ให้สมวัย (ราชกิจจานุเบกษา, 2560) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560. เล่มที่ 134 ตอนที่ 40 ก., 2560) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 มาตรา 47 กำหนดให้สถานศึกษามีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ได้ประกาศกรอบแนวทางการประกันคุณภาพภายนอกสถานศึกษา การศึกษาปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และด้านการอาชีวศึกษา (พ.ศ. 2567 - 2571) (ฉบับปรับปรุงเพิ่มเติม) ขึ้นซึ่งมาตรฐานที่ 2 การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา ตัวชี้วัดที่ 2.3 ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการ และบริหารจัดการด้วยหลักธรรมาภิบาล ตัวชี้วัดที่ 2.7 การจัดสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ ปลอดภัยและถูกสุขลักษณะ และตัวชี้วัดที่ 2.8 สวัสดิการ สวัสดิภาพ แนวทางการป้องกันโรค อุบัติภัย ภัยพิบัติ กำหนดให้สถานศึกษามีการจัดสวัสดิการ โภชนาการที่ดี มีสถานที่รับประทานอาหาร ห้องน้ำถูกสุขลักษณะจัดสวัสดิภาพสำหรับผู้เรียน ตรวจ ติดตามเฝ้าระวังสุขภาพ มีแนวทางป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรค ติดตามเฝ้าระวังป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ มีการซักซ้อมขั้นตอนในการรักษาความปลอดภัยด้านภัยพิบัติร่วมกับผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีการปรับปรุงพัฒนาแนวทางการดำเนินการทุกด้าน และพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 หมวด 7 การส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา มาตรา 63 สถานศึกษาควรจัดให้มีระบบงานและกิจกรรมที่ส่งเสริมการแนะแนว ให้คำปรึกษา และการฝึกอบรมสำหรับนักเรียน

นักศึกษา และผู้ปกครอง เพื่อส่งเสริมความประพฤติที่เหมาะสม ความรับผิดชอบต่อสังคม และความปลอดภัยของผู้เรียน ทั้งนี้ นโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็น “การศึกษาขั้นพื้นฐานวิถีใหม่ วิถีคุณภาพ” โดยให้ความสำคัญกับความปลอดภัยในสถานศึกษา การส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียม และการบริหารจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ นโยบายดังกล่าวยังมุ่งเน้นการพัฒนาระบบและกลไกการดูแลความปลอดภัยสำหรับผู้เรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา และสถานศึกษา เพื่อลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติและภัยคุกคามในทุกรูปแบบ รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาวะที่ดี การปรับตัวต่อโรคอุบัติใหม่และอุบัติซ้ำ อีกทั้งส่งเสริมความปลอดภัยและสร้างความมั่นใจให้แก่นักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาสังกัด กระทรวงศึกษาธิการอย่างยั่งยืนนักเรียน ด้วยการบริหารจัดการตามมาตรการ 3 ป ได้แก่ ป้องกัน ปลูกฝัง และปราบปราม ให้เกิดความปลอดภัยมากที่สุด และไม่ให้เกิดเหตุการณ์ซ้ำอีก เพื่อสร้างความมั่นใจ และสร้างความปลอดภัยในเกิดแก่นักเรียนเป็นสำคัญ ในการที่จะได้เรียนรู้อย่างมีคุณภาพ และเกิดความปลอดภัยอย่างมั่นคงและยั่งยืน เพราะความปลอดภัยเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบโดยตรงต่อคุณภาพและการเรียนรู้ของผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเป็นหน่วยงานสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ต้องดำเนินการขับเคลื่อนนโยบายความปลอดภัยในสถานศึกษาสู่การปฏิบัติ และเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างความปลอดภัยอย่างเป็นระบบ เข้มแข็ง และเกิดความปลอดภัยแก่นักเรียนเป็นสำคัญ การสร้างความปลอดภัยให้แก่เด็ก นักเรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา เป็นสิ่งสำคัญเพราะความปลอดภัยเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบโดยตรงต่อคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะประสบผลสำเร็จหรือไม่เพียงใดขึ้นอยู่กับความสุขและการมีชีวิตที่ปลอดภัยทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ความปลอดภัยในสถานศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ซึ่งการเรียนรู้อย่างมีความสุขและการได้รับการปกป้องคุ้มครองให้มีความปลอดภัย ส่งผลต่อการศึกษาที่เจริญงอกงามบุคคลจะเจริญงอกงามต้องมีสุขภาพที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจภายใต้สภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ซึ่งสถานการณ์ปัญหาเด็กและเยาวชนในสังคมไทยในยุคปัจจุบันได้รับผลกระทบมาจากการเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งทางด้านเศรษฐกิจสังคม วัฒนธรรมและเทคโนโลยีซึ่งส่งผลกระทบต่อวิถีการดำรงชีวิตและความปลอดภัยของเด็กและเยาวชนไทยในหลายรูปแบบทำให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมและทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นเกือบทุกด้านไม่ว่าจากศาสนา การทะเลาะวิวาท ติดยาเสพติด การเสพสื่อลามกอนาจาร ติดเกม รวมทั้งการจมน้ำเสียชีวิตและการประสบอุบัติเหตุจากการเดินทางของเด็กและเยาวชน ฯลฯ และอีกปัญหาหนึ่งที่มีแนวโน้มรุนแรงและหนักมากจนน่าวิตก คือการแพร่ระบาดของสื่อที่ไม่เหมาะสมหรือสื่อลามกอนาจาร จนทำให้เด็กและเยาวชนไทยซึ่งขาดภูมิคุ้มกันในการบริโภคสื่ออยู่แล้วมีการลอกเลียนแบบพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมและนำไปสู่ปัญหาต่าง ๆ จากสภาพปัจจุบันและสถานการณ์ปัญหาเด็กและเยาวชนที่กล่าวถึงข้างต้นทำให้โรงเรียนต้องให้ความสำคัญในการพัฒนางานด้านความปลอดภัยของโรงเรียน และขยายความรู้สู่ครอบครัวและชุมชน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556) ซึ่งสอดคล้องกับกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, 2552) ที่ได้กล่าวว่า โรงเรียนถือเป็นบ้านหลังที่สองของนักเรียน หากสภาพแวดล้อมในโรงเรียนไม่ปลอดภัยยิ่งจะเพิ่มความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุที่ไม่คาดคิดได้ เพื่อป้องกันอุบัติเหตุที่อาจจะเกิดขึ้นภายในโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทุกคนที่เกี่ยวข้อง จึงต้องตระหนักถึงความสำคัญร่วมกันตรวจสอบและแก้ไขจุดเสี่ยง จุดอันตราย วัสดุอุปกรณ์และสิ่งของเครื่องใช้ภายในโรงเรียน ว่าชำรุดเสียหายหรือไม่ หากอุปกรณ์หรือสิ่งของในสถานศึกษาชำรุด ควรเร่งซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพดีโดยเร็วที่สุด เพื่อป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ เช่น เครื่องเล่นเด็กที่อาจล้มทับจนเกิดการสูญเสีย หรือกรณีตู้ทำน้ำเย็นที่ชำรุดจนเกิดไฟฟ้าดูด เป็นต้น นอกจากนี้ ควรส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้และปฏิบัติตนอย่างถูกต้องเพื่อป้องกันตนเองจากอันตรายที่อาจเกิดขึ้นในสถานการณ์ต่าง ๆ ในในยุคปัจจุบัน สังคมไทยกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านเทคโนโลยี วัฒนธรรม และรูปแบบการดำเนินชีวิต การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ส่งผลให้เกิดปัญหาด้านคุณธรรมและจริยธรรมในสังคม ซึ่งผู้คนให้ความสำคัญกับวัตถุนิยมมากขึ้น และตกอยู่ในกับดักของโลกโซเชียล ผลกระทบดังกล่าวส่งผลกระทบต่อสถาบันครอบครัวที่อ่อนแอลงอย่างเห็นได้ชัด และนำไปสู่ปัญหาสังคมที่หลากหลาย ซึ่งมีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นในอนาคต (เบญจมาศ สุภาชัย, 2562)

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าว ปัจจุบันสถานศึกษาทุกแห่งต้องเตรียมความพร้อม และส่งเสริมการดำเนินการส่งเสริมการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีความปลอดภัยจากภัยทุกรูปแบบ ซึ่งเป็นความปลอดภัยเป็นปัจจัยสำคัญต่อการบริหารสถานศึกษา สร้างความเชื่อมั่น ไว้วางใจให้แก่ผู้ปกครอง และการบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดี อยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข ก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนเพื่อทำให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพ จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาปลอดภัย เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานการบริหารสถานศึกษาปลอดภัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
2. เพื่อวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาปลอดภัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบเชิงสำรวจ โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 26,959 โรงเรียน จำนวน 230,495 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 400 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการกำหนดตัวอย่าง กรณิทรานจำนวนประชากรของยามาเน (Yamane, 1973) โดยใช้สูตรการกำหนดตัวอย่าง กรณิทรานจำนวนประชากรของยามาเน (Yamane, 1973) จากการแทนค่าสูตรดังกล่าว ได้กลุ่มตัวอย่าง 399.31 คน ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และเพื่อลดความคลาดเคลื่อนทางสถิติ ผู้วิจัยจึงกำหนดกลุ่มตัวอย่างเป็น 400 คน จากนั้นจึงใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) (อรสา โกศลนันทกุล, 2549) ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดเขตภูมิภาค จังหวัด และเขตพื้นที่การศึกษาเป็นชั้นภูมิ (Strata) และกำหนดให้ครูเป็นหน่วยการสุ่ม (Sampling Units) ในการสุ่มจากหน่วยสุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยตามขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการกำหนดตัวอย่าง กรณิทรานจำนวนประชากรของยามาเน (Yamane, 1973) ด้วยระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ผู้วิจัยมีการสุ่มตัวอย่าง 4 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 กำหนดเขตภูมิภาค 6 ภูมิภาค ได้แก่ 1) ภาคกลาง 2) ภาคตะวันออก 3) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 4) ภาคเหนือ 5) ภาคตะวันตก 6) ภาคใต้ และกำหนดจำนวนครูตามเขตภูมิภาค ตามสัดส่วนของจำนวนประชากร (Proportional Stratified Random Sampling) (อรสา โกศลนันทกุล, 2549)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานการบริหารสถานศึกษาปลอดภัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับของ ลิเคิร์ต (Likert Scale) ดังนี้ (Likert, 1932)

- 5 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

แบบสอบถามที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา และให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ความสอดคล้องด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item-objective congruence: IOC) โดยกำหนดเกณฑ์ ค่า IOC มากกว่า 0.5 (ปราชญ์ หล้าเบญญะ, 2559) โดยมีค่าความตรงเชิงเนื้อหา ระหว่าง 0.80 – 1.00 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .95

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

- 3.1 ผู้วิจัยทำหนังสือเพื่อขอเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 ผู้วิจัยส่งหนังสือขอเก็บรวบรวมข้อมูลและแบบประเมินในการวิจัยให้โรงเรียนที่สุ่มตัวอย่างมาได้ เพื่อให้ครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยการส่งหนังสือขอเก็บรวบรวมข้อมูลทางไปรษณีย์ พร้อมกันนี้ได้แนบบแบบประเมินออนไลน์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยใช้แพลตฟอร์ม Google Forms โดยครูสามารถตอบแบบประเมินได้โดยการสแกน QR Code
- 3.3 ผู้วิจัยรวบรวม และติดตามแบบประเมินทางออนไลน์จนครบตามจำนวน ที่กำหนด
- 3.4 นำแบบประเมินที่ได้รับการตอบกลับมาทำการตรวจสอบความสมบูรณ์เพื่อนำไปวิเคราะห์และแปลผลข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

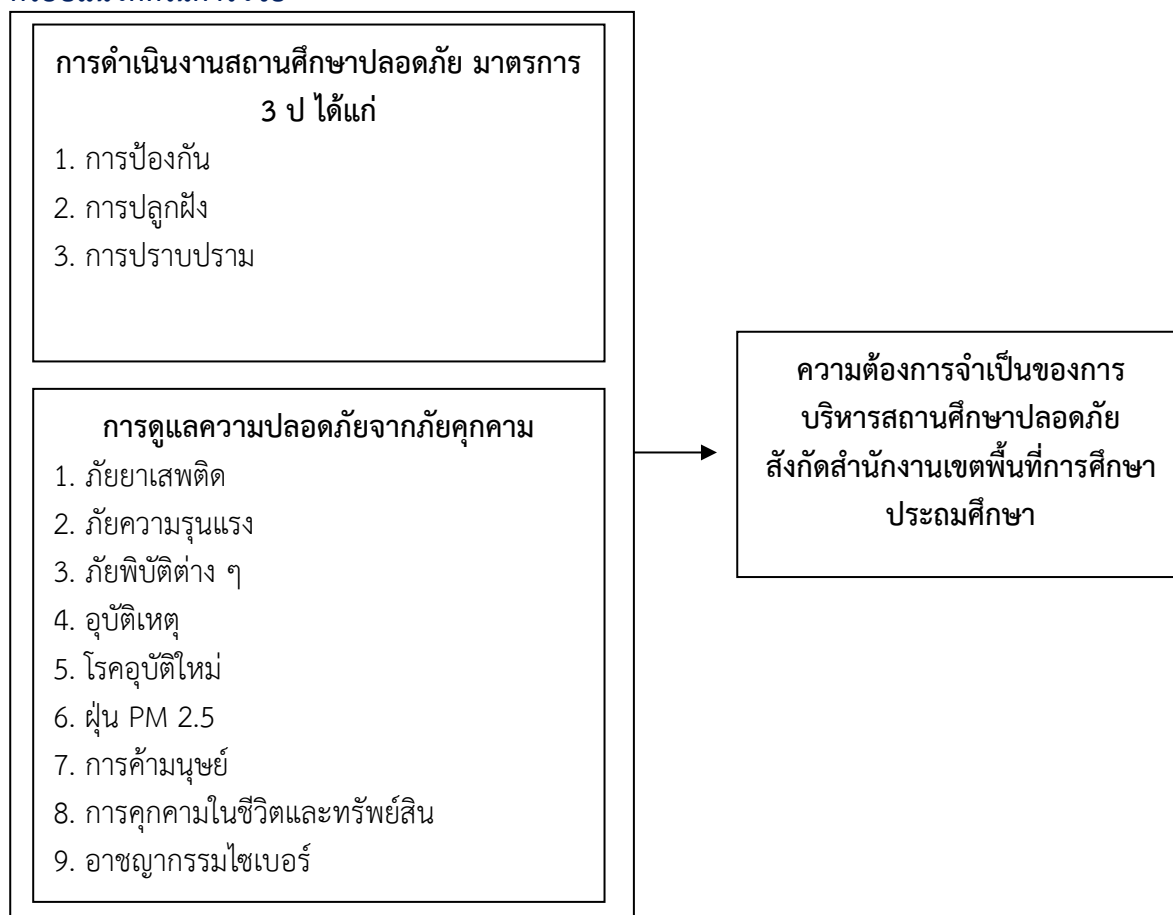
การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบข้อคำถาม และวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

- 4.1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบ ด้วยการหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ
- 4.2 วิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาตลอดภัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ในการแปลผลค่าเฉลี่ยของข้อมูลตามเกณฑ์ของ Best (1977) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.51 - 5.00	แปลว่า	มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51 - 4.50	แปลว่า	มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	2.51 - 3.50	แปลว่า	มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51 - 2.50	แปลว่า	มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 - 1.50	แปลว่า	มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

- 4.3 การประเมินความต้องการจำเป็น โดยใช้วิธี Modified Priority Needs Index (PNI modified) (สุวิมล ว่องวานิช, 2558)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินการบริหารสถานศึกษาปลอดภัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารสถานศึกษาปลอดภัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาพรวม อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.48$, S.D.= 0.73) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง และน้อย โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การปลุกฝัง ($\bar{X} = 2.58$, S.D.= 0.76) รองลงมา คือ การป้องกัน ($\bar{X} = 2.46$, S.D.= 0.78) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การปราบปราม ($\bar{X} = 2.41$, S.D.= 0.86)

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาปลอดภัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.74$, S.D.= 0.30) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การปลุกฝัง ($\bar{X} = 4.78$, S.D.= 0.35) รองลงมา คือ การปราบปราม ($\bar{X} = 4.72$, S.D.= 0.36) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การป้องกัน ($\bar{X} = 4.71$, S.D.= 0.31)

2. ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาปลอดภัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ความต้องการจำเป็นการบริหารสถานศึกษาปลอดภัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พบว่า ความจำเป็นในแต่ละด้านโดยเรียงลำดับความสำคัญ คือ 1) ด้านการปราบปราม (PNI modified = 0.96) โดยด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ สถานศึกษามีบุคลากร และเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ ที่พร้อมรับสถานการณ์ รองลงมา คือ

สถานศึกษาติดตั้งระบบเตือนภัย กล้องวงจรปิด สามารถตรวจสอบข้อเท็จจริงได้ และด้านที่มีความต้องการจำเป็นต่ำสุด คือ สถานศึกษาจัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือเยียวยา พิ้นฟูและให้คำปรึกษา ประสานเครือข่ายการมีส่วนร่วมหน่วยงาน องค์กร เพื่อให้การช่วยเหลือเยียวยา พิ้นฟู 2) ด้านการป้องกัน (PNI modified = 0.91)) โดยด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ สถานศึกษามีการสำรวจและประเมินสภาพความเสี่ยงด้านความปลอดภัยสถานศึกษา รองลงมา คือ สถานศึกษาจัดทำโครงสร้างบริหารจัดการความปลอดภัยสถานศึกษา กำหนดบทบาทหน้าที่ ภาระงานของคณะกรรมการ และด้านที่มีความต้องการจำเป็นต่ำสุด คือ สถานศึกษาสรุปผลการดำเนินงาน และเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างความเข้าใจและยอมรับจากทั้งภายในและภายนอก และ 3) ด้านการปลุกฝัง (PNI modified = 0.83) โดยด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา มีทักษะในการป้องกันภัยในสภาวะคับขัน รองลงมา คือ สถานศึกษามีต้นแบบผู้จัดกิจกรรม และการจัดกิจกรรมเสริมทักษะที่เป็นเลิศ และด้านที่มีความต้องการจำเป็นต่ำสุด คือ สถานศึกษาจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรโดยบูรณาการเนื้อหาความปลอดภัยสถานศึกษาในรายวิชาต่าง ๆ ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ความต้องการจำเป็นการบริหารสถานศึกษาปลอดภัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

การบริหารสถานศึกษาปลอดภัย	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI modifieds	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
การป้องกัน	2.46	0.78	น้อย	4.71	0.31	มากที่สุด	0.91	2
การปลุกฝัง	2.58	0.76	ปานกลาง	4.78	0.35	มากที่สุด	0.83	3
การปราบปราม	2.41	0.86	ปานกลาง	4.72	0.36	มากที่สุด	0.96	1
ภาพรวม	2.48	0.73	ปานกลาง	4.74	0.30	มากที่สุด	0.90	

อภิปรายผล

สภาพปัจจุบันของการดำเนินการบริหารสถานศึกษาปลอดภัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในสถานศึกษาปัจจุบันมีบริบทและความเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อความปลอดภัยของนักเรียนที่แตกต่างกัน ดังนั้นความพร้อมของสถานศึกษาในการนำแนวทางปฏิบัติการจัดการหรือการระงับเหตุการณ์ช่วยเหลือเมื่อเกิดเหตุในสถานศึกษา และจัดทำคู่มือ/แนวทางความปลอดภัย เพราะว่าการบริหารงานเพื่อเสริมสร้างความปลอดภัยของสถานศึกษานั้น ดังนั้นสถานศึกษาจำเป็นต้องมีแนวทางการป้องกัน การปลุกฝัง และการปราบปรามเพื่อลดปัญหา และความเสี่ยงที่เหมาะสมกับสถานการณ์และบริบทของสถานศึกษาที่เหมาะสม และสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินการบริหารสถานศึกษาปลอดภัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูเห็นความสำคัญในการพัฒนาการดำเนินการบริหารสถานศึกษาปลอดภัยในสถานศึกษา ในการดำเนินการจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะ สมรรถนะด้านความปลอดภัยจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการสร้างทักษะและสมรรถนะความปลอดภัย ด้านมาตรการการปราบปราม สนับสนุนให้มีแนวทาง สถานศึกษามีระบบและกลไกในมาตรฐานและบริหารจัดการให้เกิดความเสี่ยงหรือปัญหาที่อาจเกิดขึ้นให้น้อยที่สุดเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในสถานศึกษา สอดคล้องกับ ทศนวรรณ พรหมโคตร (2567) การดำเนินการสถานศึกษาปลอดภัยของผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมการดำเนินการด้านสถานศึกษาปลอดภัยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มาตรการป้องกัน ปลุกฝัง และปราบปรามภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ รองลงมาคือ มาตรการป้องกัน ปลุกฝัง และปราบปรามภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ และมาตรการป้องกัน ปลุกฝัง และปราบปรามภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ มาตรการป้องกัน ปลุกฝัง และปราบปรามภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพกายและจิตใจ สอดคล้องกับ รชตภรณ์ ชัยประภา (2566) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาโรงเรียนสัน

ทรายหลวง อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ด้านมาตรการการป้องกัน 1. การจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศของสถานศึกษา วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน 2. การสร้างการมีส่วนร่วมของสถานศึกษาและภาคีเครือข่าย แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานความปลอดภัยกับชุมชนและภาคีเครือข่าย 3. การจัดระบบช่องทางการสื่อสารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษากำหนดรูปแบบการสื่อสารประชาสัมพันธ์ที่ครอบคลุมทั้ง 3 ช่องทาง ด้านมาตรการปลูกฝังแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานการจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะ สมรรถนะด้านความปลอดภัยจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการสร้างทักษะและสมรรถนะความปลอดภัย ด้านมาตรการการปราบปราม จัดทำโครงสร้างการดำเนินการด้านกฎหมายภายในสถานศึกษาและระบบส่งต่อให้ถูกต้อง

ความต้องการจำเป็นการบริหารสถานศึกษาปลอดภัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พบว่า ความต้องการจำเป็นเรียงลำดับความสำคัญ คือ 1) ด้านการปราบปราม 2) ด้านการป้องกัน และ 3) ด้านการปลูกฝัง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ครูให้ความสำคัญในการพัฒนาระบบ และกลไกการบริหารสถานศึกษาปลอดภัยทั้ง 3 ด้าน โดยสถานศึกษาต้องพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาปลอดภัยเพื่อให้ครูทำงานโดยง่าย ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมเสริมทักษะและประสบการณ์ใหม่ ๆ ให้ครูและนักเรียน โดยมีการสร้างภาคีเครือข่ายภายนอก สนับสนุนในการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการด้านความปลอดภัยของสถานศึกษาเพื่อเสริมสร้างทักษะ ประสบการณ์ และสมรรถนะด้านความปลอดภัย เพื่อให้ครูมีความเข้าใจในปัญหาที่เกิดขึ้นรูปแบบใหม่ ๆ ในปัจจุบัน เพื่อให้ครูสามารถลงมือปฏิบัติ แก้ปัญหา และสามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม เฝ้ารอ มีแผนเผชิญเหตุในการป้องกันอุบัติเหตุ ตระหนักถึงความปลอดภัยมีจิตสำนึกที่ดี และมีนิสัยอันจะพึงตนเองและผู้อื่นให้ลดอัตราการเกิดอุบัติเหตุที่ส่งผลกระทบต่อนักเรียน และสามารถป้องกันภัยในสถานะที่จะเกิดความเสี่ยงต่อนักเรียนได้ถูกต้องตามหลักการ ซึ่งสอดคล้องกับ มุกดา คุ่นประเสริฐ (2565) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประเมินความต้องการจำเป็นของครูที่มีต่อผู้บริหารในการส่งเสริมมาตรการความปลอดภัยในโรงเรียนสุราษฎร์พิทยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี และสอดคล้องกับ ชัชวาล พูลสวัสดิ์ (2567) ได้ทำการศึกษาการบริหารความปลอดภัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจำจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่าการดำเนินงานตามกรอบกระทรวงศึกษาธิการ ทั้งด้านการป้องกัน การปลูกฝัง และการปราบปราม ที่ผู้บริหารควรส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมเสริมทักษะและประสบการณ์ให้กับผู้เรียนจนผู้เรียนสามารถนำไปใช้ได้เมื่อเกิดเหตุความไม่ปลอดภัย

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้จากผลการวิจัยในการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาปลอดภัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สถานศึกษาต้องให้ความสำคัญในการพัฒนาความร่วมมือจากบุคลากร ครู ผู้ปกครอง นักเรียนและเน้นการสร้างเครือข่ายบริหารสถานศึกษา (Networking school administrator) สนับสนุนเกี่ยวกับความปลอดภัยต่าง ๆ ที่ควรมีอยู่ในสถานศึกษาด้านการปราบปราม การป้องกัน และการปลูกฝัง กำหนดแนวทางการบริหารสถานศึกษาปลอดภัยของสถานศึกษาที่ชัดเจนในการสร้างความปลอดภัย จัดกิจกรรมเชิงรุกสร้างประสบการณ์ให้กับบุคลากรและผู้เกี่ยวข้องในการแก้ปัญหาเผชิญเหตุของนักเรียนตามบริบทของสถานศึกษาที่สามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้จริงเกิดประสิทธิภาพ เน้นการกำกับ ติดตาม และประเมินผลสถานศึกษาด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา เพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Continuous improvement) โดยมีการนำสารสนเทศ มาปรับปรุง พัฒนามาตรการปราบปรามของสถานศึกษา สนับสนุนเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ ให้เหมาะสมกับบริบทของสังคม เพื่อพัฒนาผู้เรียนไปสู่เป้าหมายของการเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ตามนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาปลอดภัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารสถานศึกษาปลอดภัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับน้อย และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาปลอดภัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นการบริหาร

สถานศึกษาปลอดภัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พบว่าความจำเป็นในแต่ละด้านโดยเรียงลำดับความสำคัญเป็น คือ 1) ด้านการปราบปราม 2) ด้านการป้องกัน และ 3) ด้านการปลูกฝัง ตามลำดับเป็นสำคัญ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

หน่วยงานทุกระดับควรส่งเสริม กำกับ ติดตาม และประเมินผลสถานศึกษาด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา เน้นการทำงานเชิงรุกโดยให้ภาคีเครือข่ายสามารถมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน เพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นในสังคมและป้องกันภัยคุกคามชีวิตของนักเรียนในทุกรูปแบบ

2. ข้อเสนอแนะด้านการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาปลอดภัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

2.2 ควรศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาปลอดภัยโดยเน้นการสร้างเครือข่ายบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย. (2552). *ความปลอดภัยในโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: ฝ่ายผลิตสื่อและสิ่งพิมพ์ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย.
- ชัชวาล พูลสวัสดิ์. (2567). การบริหารความปลอดภัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ประจวบคีรีขันธ์. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ นายเรืออากาศ*, 12, 1–15.
- ทัศนวรรณ พรหมโคตร. (2567). การดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัยของผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1. *วารสารการบริหารการจัดการ และการพัฒนาที่ยั่งยืน*, 2(2), 78–91.
- เบญจมาศ สุภชัย. (2562). *เอกสารบทความวิชาการด้านเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุและผู้พิการเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการสิทธิ*. สืบค้นจาก https://old.parliament.go.th/ewtcommittee/ewt/25_people/ewt_dl_link.php?nid=101&filename=index.
- ปราณี หล้าเบญจ. (2559). *การหาคุณภาพของเครื่องมือวัดและประเมินผล*. ยะลา: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- มุกดา คั่นประเสริฐ. (2565). การประเมินความต้องการจำเป็นของครูที่มีต่อผู้บริหารในการส่งเสริมมาตรการความปลอดภัยในโรงเรียนสุราษฎร์พิทยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี. *วารสารการบริหารการจัดการ และการพัฒนาที่ยั่งยืน*, 1(1), 15–30.
- รชตภรณ์ ชัยประภา. (2567). แนวทางการบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา โรงเรียนสันทรายหลวง อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2. *วารสารการบริหารการจัดการและการพัฒนาที่ยั่งยืน*, 2(2), 1–15.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2560). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560*. เล่มที่ 134 ตอนที่ 40 ก.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). *คู่มือการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา*. สืบค้นจาก https://web.trat-edu.go.th/wp-content/uploads/2023/02/MS-C-book1_03102564.pdf.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2556). *คู่มือแนวทางปฏิบัติและมาตรการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2556*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2558). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: วี.พริ้นท์ (1991).
- อระสา โกศลนันทกุล. (2549). *เอกสารประกอบการสอนวิชาวิทยาการวิจัย (Research Methodology)*. ปทุมธานี: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี.
- Best, J. W. (1977). *Research in Education*. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall.

- Likert, R. (1932). *A technique for the measurement of attitudes*. New York: R. S. Woodworth.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis*. (3rd ed.). New York: Harper and Row.